

LADA

Lada s jarbolom do zvijezda
sa zastavom uskrsnuća svih
s bezbroj sunčanih jedara —
spremna na igru modrih maestrala
i na jauk svaki
na krik najcrnji
nesmiljenih bura —
Lada s jarbolom do zvijezda
šutljiva ko majka stara
pruža svoje ruke mučeničke
prepune blagoslovâ za nas.

Doputovala je iz dubokih davnina
došla je s ljutim ranama na boku
prošla kroz tisuće krvavih munja —
vidjela strašno srce mraka
i donijela nam na dar,
ne kamene
ne raskošne nize od koralja
ni mrtve vatre plamenih dragulja,
uplovila je u naš zaton
u naš čas
u život naš i donijela nam
živo Zrno sviju nadanja —
evanđelje vječno radosnih Zora.

Otvorimo napokon širom
vrata u vlastitu nutrinu
da nas ispuni svjetlost njezina zova
jer ona zove
zove i želi da nas ljubav nosi
kroz sumračne krugove vremena
da istina bude jedina
mjera našeg rasta.

Operimo već danas ruke
u najbjeljim oblacima
i u gorkim pjenama našeg mora,
rukujemo se radosni
jer nije potonula historija
jer budućnosti ne smije biti kraja.

Zbratimljeni podimo
prema svakom sutrašnjemu danu
ozareni ljubavlju i pravdom
i grijani trajno
vatrom očinskih ognjišta.

Životom samim ništeći tjeskobu
približujemo se bližnjemu i sebi,
pristupimo Ladi koja zove
i čeka spremna da ponese
prema zrenicima zvjezdanim
sve nas
sve naše prostore
i sva vremena . . .

Operimo već danas ruke
u najbjeljim oblacima.

Marijan Ivan Čagalj

MARKSIZAM: SISTEM ILI INSPIRACIJA?

Jedan od gotovo neizbježnih internih tragizama svake vizije, svakog intuitivnog bljeska kroz pukotinu bitka koji začas ukaže neslućene aleje misli i stvarnosti, jest da prije ili kasnije nastoji postati zaokruženi sistem, ~~misaona sinteza~~ koja ponajčešće pokušava »temeljn~~om~~ istinom« osvijetliti totalitet postojećega. Nije teško pokazati mnoge fenomenologije uzdignute na svojevrsne ontološke sinteze, pa čak i onda kada ontologiju smatraju nemogućom, na suvislo formulirane prikaze navodne temeljne nesuvislosti postojećega, na pokušaje transponiranja dijalektike kao metode i pristupa na nivo doktrinarne ortodoksije sa zaokruženim sadržajem istina. Psihološki je to moguće rastumačiti time što je veoma naporno ostati na putu, jer to zahtijeva od nas trajnu spremnost da se sa znatnom dozom osobne skromnosti neprekidno korigiramo. Filozofirati znači prihvatiti rizik mogućnosti potpunog zastranjenja, no već je i za tu spoznaju potrebna hrabrost. Osim toga, postoje neke iluzije koje su gotovo nužno (psihološki govoreći) povezane uz dolazak istinitoga. Ako ih odstranimo, život je ponovo ubačen u tjeskobu otvorenosti. Ipak je istina da nam je potrebno jedno zaokruženo i čvrsto tumačenje svijeta, koje bi nam omogućilo da se borimo i živimo mirne savjesti; potrebna nam je naša dogma svakdašnja. Stoga svijet bespuća ima dogmu bespuća, a svijet relativnoga svoj fiksni credo. Iz te se sigurnosti izlazi divovskim naporom, a ne rijetko i uz znatnu opasnost. U mnogome to ovisi o našem temeljnom stavu prema filozofiji. »Za jedne filozofirati znači udobno se smjestiti pa makar i na rubu ponora, konstruirajući infrastrukturu pojmova i sistema, jedan zacrtani svijet, pregledan i predvidiv, gdje se čovjek kreće zaštićen od neugodnih iznenađenja; filozofija razara tamu i višeznačnost postojećega, ona je, par excellence, antiteza tragičnoga. Za druge se filozofija sastoji u poniranju u bezdane, bolje reći u osvjetljavanju ponora koji se nalaze u samoj biti istine. Ona je pothvat u kojem